

Beoordeling asielaanvragen van Turkse asielzoekers

Tussentijds Bericht Vreemdelingen-circulaire TBV 2002/14

Aan:

– de Korpsbeheerders
– de Korpschefs Politieregio's
– de Staf van de Koninklijke Marechaussee

i.a.a.:

– de Procureurs-Generaal

Onderdeel: Stafdirectie

Uitvoeringsbeleid

Datum: 23 april 2002

Ons kenmerk: 5162598/02

Code: TBV 2002/14

Juridische achtergrond:

Vreemdelingenwet 2000

Geldig van/tot: Een jaar vanaf datum genoemd in de Staatscourant

Onderwerp: Beoordeling van asielaanvragen van asielzoekers van Turkse nationaliteit

Inleiding

Hierbij treft u aan het hoofdstuk betreffende de beoordeling van asielaanvragen van asielzoekers van Turkse nationaliteit. De aanleiding en achtergrond van dit tussentijds bericht vreemdelingen-circulaire zijn in de tekst opgenomen.

De werkinstructies 98 en 116 komen hiermee te vervallen.

Algemene uitgangspunten

Hieronder wordt voor asielzoekers van Turkse nationaliteit aangegeven welke categorieën extra aandacht vragen. Ook worden indicaties gegeven voor het verlenen van een verblijfsvergunning asiël. Deze indicaties zijn géén criteria: het enkele behoren tot de desbetreffende categorie impliceert niet dat per definitie statusverlening moet plaatsvinden.

Onderstaand hoofdstuk van de Vreemdelingen-circulaire 2000 over het landgebonden asiëlbeleid vormt een uitwerking van het algemene asiëlbeleid zoals dat in de Vreemdelingen-circulaire is geformuleerd en kan derhalve niet als een uitzondering op het algemeen beleid

worden geïnterpreteerd, tenzij zulks expliciet is vermeld.

Voor de beoordeling of een asielzoeker in aanmerking komt voor een verblijfsvergunning asiël wordt in de eerste plaats verwezen naar C1/3 van de Vreemdelingen-circulaire 2000. Voorts wordt met nadruk gewezen op de contra-indicaties die zijn geformuleerd in C1/5.13 van de Vreemdelingen-circulaire 2000.

Wijziging C8 Vc 2000

De tekst van C8/Turkije van de Vreemdelingen-circulaire 2000 komt als volgt te luiden:

Beoordeling van asielaanvragen van asielzoekers van Turkse nationaliteit

1. Datum

Deze versie van dit hoofdstuk is vastgesteld op 23 april 2002.

2. Geldigheid

Dit beleid treedt in werking één dag na publicatie in de Staatscourant.

3. Achtergrond

Op 5 juli 2001 heeft de Minister van Buitenlandse Zaken een ambtsbericht uitgebracht over de dienstplicht in Turkije. Dit ambtsbericht is bij brief van 17 augustus 2001 aan de Tweede Kamer aangeboden. Op 29 januari 2002 heeft de Minister van Buitenlandse Zaken een ambtsbericht uitgebracht over de algemene situatie in Turkije.

Dit hoofdstuk bevat de uitvoeringsconsequenties van het door de Staatssecretaris vastgestelde beleid naar aanleiding van deze ambtsberichten.

4. Categorieën die verhoogde aandacht vragen

4.1 Dienstplichtigen en deserteurs

Vooropgesteld wordt dat van de vreemdeling wordt verwacht dat hij omtrent zijn dienstweigering of deser-

tie consistente, gedetailleerde en geloofwaardige verklaringen aflegt, die passen in de rest van het relaas en die hij bij voorkeur kan staven met documenten. Echter, het enkele ontbreken van documenten, zoals bijvoorbeeld de schriftelijke oproep ter vervulling van de dienstplicht, is onvoldoende om de aanvraag op deze grond af te wijzen. Het ontbreken van documenten moet worden gezien in verband met de overige asiëlmotieven en het eventueel ontbreken van identiteits- of nationaliteitspapieren.

Indien het relaas geloofwaardig is bevonden, dient te worden beoordeeld of deze verklaringen aannemelijk zijn. In de Turkse context dient hierbij rekening te worden gehouden met de mogelijkheid tot vrijstelling van de dienstplicht. Vrijstelling is mogelijk voor bipatriden en in het kader van broederdienst, indien de broer is gesneuveld (zie paragraaf 5 van het ambtsbericht van 5 juli 2001). Verder dient de aannemelijkheid van het relaas te worden gezien in het licht van de in december 2000 aangenomen algemene amnestiewet (zie paragraaf 6.4 van het ambtsbericht van 5 juli 2001). Onder deze wet vallen 'onttrekking aan de registratie', 'onttrekking aan de keuring', 'frauduleuze onttrekking aan de militaire dienst' en 'desertie', mits gepleegd voor 23 april 1999. Voorts dient bij de beoordeling van de aannemelijkheid in het bijzonder acht te worden geslagen op het gestelde in de drie categorieën zoals genoemd in C1/4.2.12 van de Vreemdelingen-circulaire. Bij deze categorieën a tot c is onder meer het gestelde in de onderstaande subparagrafen van belang.

ad a Onevenredige of discriminatoire bestraffing (C1/4.2.12.a)

Een beroep op onevenredige of discriminatoire bestraffing kan in de Turkse context niet tot vluchteling-schap leiden. In Turkije vindt naar aanleiding van dienstweigering of desertie geen onevenredige of discriminatoire bestraffing plaats vanwege etniciteit (zie paragraaf 6.4 van het

ambtsbericht van 5 juli 2001), of één van de andere gronden genoemd in het Vluchtelingenverdrag. Het enkele feit dat een persoon van bijvoorbeeld Koerdische origine is, speelt geen rol bij de strafbepaling naar aanleiding van dienstweigering of desertie.

In paragraaf 5.4 van dit hoofdstuk wordt ingegaan op mogelijk nationaliteitsverlies naar aanleiding van bijvoorbeeld dienstplichtontduiking of dienstweigering.

Eventuele aandachtspunten bij het horen:

- waarom stelt betrokkene een onevenredige of discriminatoire bestraffing te vrezen;
- welke straf zal worden opgelegd, is deze straf met documenten aantoonbaar;
- op welke wijze is betrokkene opgeroepen en op welke data is dit gebeurd.

ad b Gewetensbezwaarden

(C1/4.2.12.b)

Dienstweigering op grond van gewetensbezwaren wordt in Turkije niet als zodanig erkend.

Gewetensbezwaarden wordt niet de mogelijkheid geboden om een vervangende, niet-militaire dienstplicht te vervullen. Zij worden binnen het militair strafrecht als regulier geval van onttrekking aan de dienstplicht behandeld (zie paragrafen 6 en 7 van het ambtsbericht van 5 juli 2001). Voor Jehova's geldt een uitzondering. Voor deze groep bestaat evenmin de mogelijkheid van een niet-militaire dienstplicht, maar wel de mogelijkheid bijvoorbeeld een administratieve taak toegedeeld te krijgen binnen het leger (zie paragraaf 8.1.2 van het ambtsbericht van 5 juli 2001).

Indien de vreemdeling zich beroept op gewetensbezwaren dient betrokkene aan te geven waaruit deze ernstige, onoverkomelijke gewetensbezwaren tegen de vervulling van de dienstplicht op grond van een godsdienstige of andere diepgewortelde overtuiging bestaan. De vreemdeling moet dus kunnen aangeven op welke (geloofs)overtuiging hij zijn gewetensbezwaren baseert en waarom deze overtuiging zijn dienstweigering of desertie voorschrijft. De gewetensbezwaren dienen zich te richten tegen het gebruik van geweld in het algemeen.

Slechts indien de vreemdeling in dit verband aannemelijk maakt vanwege

zijn activiteiten die samenhangen met, dan wel voortvloeien uit zijn gewetensbezwaren te vrezen voor vervolging door de autoriteiten wegens dienstplichtontduiking, of dienstweigering kan hij in aanmerking komen voor een verblijfsvergunning asiel op grond van artikel 29, eerste lid, onder a, Vreemdelingenwet.

Eventuele aandachtspunten bij het horen:

- de redenen van de bezwaren tegen de dienstplicht, of het weigeren dienstorders op te volgen;
- de wijze waarop betrokkene aan zijn gewetensbezwaren uiting heeft gegeven en of hij naar aanleiding hiervan (politieke) activiteiten heeft ontwikkeld;
- op welke (geloofs)overtuiging de gewetensbezwaren zijn gebaseerd en waarom schrijven deze bezwaren de dienstplichtontduiking, dienstweigering, of desertie voor.

ad c Veroordeling van conflict door de internationale gemeenschap en vrees voor inzet tegen eigen volk of familie (C1/4.2.12.c)

Het conflict in Zuidoost-Turkije is door de internationale gemeenschap niet veroordeeld als strijdig met de grondbeginselen van humaan gedrag, ofwel in strijd geacht met de fundamentele normen die gelden tijdens een gewapend conflict (zie paragraaf 8.2 van het ambtsbericht van 5 juli 2001). Een beroep hierop kan derhalve niet tot vluchtelingschap leiden.

Indien een Turkse asielzoeker van Koerdische origine vreest te worden ingezet tegen eigen volk of familie, of vreest te worden verplicht deel te nemen aan de strijd tegen de PKK in Zuidoost-Turkije of in Noord-Irak speelt het volgende een rol.

Voorop dient te worden gesteld dat de strijd in het zuidoosten eind 1999 is gestaakt. De commandotroepen en speciale eenheden die daadwerkelijk gevechtshandelingen met de PKK aangingen zijn vrijwel volledig uit het zuidoosten teruggetrokken. Doordat de gewapende strijd vrijwel is beëindigd en door het plaatsingsbeleid van het leger, is de kans dat een Koerdische dienstplichtige betrokken wordt bij gevechtshandelingen in Zuidoost-Turkije uiterst gering geworden. Een beroep hierop kan derhalve niet tot vluchtelingschap leiden. Hetzelfde geldt voor inzet bij invallen in Noord-Irak, waarvoor

overigens met name beroepskrachten worden ingezet (zie paragraaf 4.4 van het ambtsbericht van 5 juli 2001).

Indien de vreemdeling zich op deze zaken beroept dient dit wel te worden meegewogen bij de beoordeling of er sprake is van gewetensbezwaren.

Hierbij is van belang dat niet de enkele inzet tegen eigen volk of familie voldoende is voor de erkenning als vluchteling vanwege gewetensbezwaren, doch dat daarbij acht geslagen dient te worden op alle relevante – door de betrokkene aan te voeren – factoren die hem betreffen, waarbij uiteindelijk moet worden vastgesteld of de banden van de asielzoeker met het eigen volk of zijn familie sterk genoeg zijn om zijn gewetensbezwaren aan te merken als grond voor vluchtelingschap. Het bestaan van de ernstige, onoverkomelijke gewetensbezwaren tegen de inzet tegen eigen volk dienen te blijken uit (al dan niet politieke) activiteiten van de vreemdeling.

Eventuele aandachtspunten bij het horen:

- waarom vreest betrokkene te zullen worden ingezet tegen eigen volk of familie en hoe schat hij deze kans in;
- de band van betrokkene met zijn volk, of familie;
- eventuele (politieke) activiteiten die betrokkene naar aanleiding hiervan heeft ontwikkeld.

4.2 Personen die zich inzetten voor de Koerdische zaak

Turkse Koerden en anderen die zich door met name politieke, journalistieke of intellectuele activiteiten inzetten voor de Koerdische zaak, kunnen in dit verband in de bijzondere belangstelling staan van de autoriteiten. Het enkele behoren tot deze groep is evenwel geen reden om vervolging aan te nemen (zie paragraaf 3.3 van het ambtsbericht van 29 januari 2002).

Indien een vreemdeling zich hierop beroept, mag van hem worden verlangd dat hij zijn activiteiten aannemelijk maakt aan de hand van verwijzing naar te verifiëren bronnen, of door overlegging van publicaties en dergelijke. Het zal immers veelal gaan om personen die bijvoorbeeld bepaalde publicaties hebben uitgebracht. Van hen kan worden verlangd dat zij publicatiebronnen en -data of andere achtergrondinformatie kunnen geven.

Indien de asielzoeker aannemelijk

maakt dat de daden van de autoriteiten jegens zijn persoon zijn te herleiden tot de gronden van het Verdrag, kan hij in aanmerking komen voor een verblijfsvergunning asiël op grond van artikel 29, eerste lid, onder a, Vreemdelingenwet.

4.3 Homoseksuelen, travestieten en transseksuelen

In het algemeen kan worden gesteld dat homoseksuelen, travestieten en transseksuelen geen vrees hoeven te hebben voor vervolging door de Turkse autoriteiten (zie paragraaf 3.4.9 van het algemeen ambtsbericht van 29 januari 2002). Het enkele behoren tot deze groep is derhalve geen reden om in aanmerking te komen voor een verblijfsvergunning asiël voor bepaalde tijd op grond van artikel 29, eerste lid, onder a, van de Vreemdelingenwet 2000.

Echter, homoseksualiteit, travestie en transseksualiteit ontmoeten in de samenleving wel een zekere ambivalentie. Met name op het platteland is de burgerbevolking minder tolerant tegenover homoseksuelen. Wanneer de vreemdeling een beroep doet op discriminatie of achterstelling van de zijde van de bevolking is het volgende van belang. Allereerst dient de vreemdeling aannemelijk te maken dat de discriminatie of achterstelling zodanig is dat zijn leven hiermee onhoudbaar is geworden. Hierbij is van belang dat personen behorende tot deze categorie zich in een (andere) grote stad veelal aan deze problematiek kunnen onttrekken. Indien aannemelijk is dat het leven van de vreemdeling daadwerkelijk onhoudbaar is geworden bestaat in Turkije de mogelijkheid om de bescherming in te roepen van de (lokale) autoriteiten. Het is aan de vreemdeling om aannemelijk te maken dat de (lokale) autoriteiten hem geen bescherming kunnen, of willen, bieden.

Indien de vreemdeling aannemelijk maakt dat zijn leven onhoudbaar is geworden en de (lokale) autoriteiten hem geen bescherming kunnen, of willen, bieden, dan kan hij in aanmerking komen voor een verblijfsvergunning asiël op grond van artikel 29, eerste lid, onder a, Vreemdelingenwet.

5. Bijzondere aandachtspunten

In deze paragraaf wordt ingegaan op meer algemene omstandigheden die

van belang (kunnen) zijn bij de beoordeling of de vreemdeling in aanmerking komt voor een verblijfsvergunning asiël.

5.1 Traumatabeleid

Het algemene beleid zoals weergegeven in paragraaf C1/4.2.1 is van toepassing. Voor het overige zijn er met betrekking tot Turkije geen bijzonderheden.

5.2 Opvangmogelijkheden minderjarigen en bijzonderheden met betrekking tot het beleid inzake alleenstaande minderjarige vreemdelingen

Minderjarigen hebben in de regel opvangmogelijkheden binnen hun familie. Ook de Turkse staat biedt opvang (zie paragraaf 4.2 van het ambtsbericht van 29 januari 2002). Er zijn provincies waar de kwaliteit van de opvang van overheidswege wellicht moeilijker is te beoordelen. Echter, niet is gebleken dat de minderjarige gebonden is aan juist deze opvanginstellingen. Derhalve dient er bij het beslissen vanuit te worden gegaan dat er wel adequate opvang voor alleenstaande minderjarigen bestaat in Turkije. Minderjarigen van Turkse nationaliteit komen derhalve niet in aanmerking voor verlening van een verblijfsvergunning regulier voor bepaalde tijd bedoeld voor alleenstaande minderjarige vreemdelingen.

5.3 Driejarenbeleid

De periode van 29 juli 1999 tot 8 december 1999 dient te worden meegerekend als relevant tijdsverloop. Dit geldt alleen voor zaken van asiëlzoekers van Turks Koerdische afkomst.

5.4 Verlies van het Turkse Staatsburgerschap

Op grond van de Turkse wetgeving kan een Turk zijn nationaliteit verliezen, bijvoorbeeld door verblijf in het buitenland, of door zich aan de dienstplicht te onttrekken. Indien een Turkse asiëlzoeker zich beroept op het feit dat zijn staatsburgerschap hem is ontnomen is het volgende van belang.

Alle beslissingen betreffende verkrijging en verlies van het Turkse staatsburgerschap worden in de *Resmi Gazete* (de Staatscourant) gepubliceerd met vermelding van de volledige personalia. Van de vreemdeling mag derhalve worden verlangd dat hij het gestelde verlies van het

staatsburgerschap aan de hand van deze Staatscourant aantoonst (zie paragraaf 6.5 van het ambtsbericht van 5 juli 2001).

Verder bestaat er in Turkije de mogelijkheid een met voldoende waarborgen omklede rechtsgang te doorlopen, teneinde een verloren nationaliteit te herkrijgen. Van de asiëlzoeker mag daarom worden verlangd dat hij gebruik heeft gemaakt van deze beroepsgang.

Indien de vreemdeling heeft aangetoond zijn nationaliteit te hebben verloren vanwege bijvoorbeeld dienstplichtontduiking, is dit enkele feit geen grond voor toelating als vluchteling. Dit is slechts het geval wanneer dit verlies van het staatsburgerschap verband houdt met één van de gronden van het Verdrag. Indien het verlies van staatsburgerschap geen verband houdt met één van de gronden van het Verdrag, wordt dit verlies de vreemdeling zelf aangerekend, als consequentie van zijn eigen keuze.

Verder is van belang dat indien is aangetoond dat de vreemdeling zijn nationaliteit heeft verloren dit evenmin per definitie een schending van artikel 3 EVRM inhoudt. Het is namelijk niet onwaarschijnlijk dat een staatloze in zijn algemeenheid in een land kan verblijven zonder noemenswaardige hinder te ondervinden van zijn staatloosheid. Indien de vreemdeling aannemelijk maakt dat door zijn nationaliteitsverlies tevens zijn bestaan in Turkije onhoudbaar is geworden kan hij in aanmerking komen voor een verblijfsvergunning asiël voor bepaalde tijd op grond van artikel 29, eerste lid, onder b, Vreemdelingenwet.

5.5 Voorlegging Advies Commissie voor Vreemdelingenzaken (ACV) (sinds 1 april 2001 ACVz)

Bezwaarzaken onder de oude Vreemdelingenwet van asiëlzoekers van Koerdische origine die zich beroepen op vluchtelingenschap in verband met dienstweigering of desertie en waarin de dienstweigering of desertie aannemelijk is, worden niet langer aan de ACV(z) voorgelegd. Indien een zaak reeds bij de ACV(z) is geweest en de ACV(z) inwilligend heeft geadviseerd conform het advies van 8 maart 1999 en de aanvulling daarop van 29 juni 1999, dient een van het advies afwijkende beslissing te worden genomen.

De ACV heeft op 7 februari 2001 in een ten overvloede overweging in een advies haar zorg uitgesproken over de positie van Turkse Koerden en dienstweigeraars met banden met de PKK. De ACV heeft zich hierbij gebaseerd op berichten afkomstig van een Duitse non-gouvernementele organisatie en artikelen van de Volkskrant van juni en juli 2000 over uitgeprocedeerde Turks Koerdische dienstweigeraars en Turkse Koerden met banden met de PKK.

Het beleidsstandpunt dat uitgeprocedeerde Turks Koerdische dienstweigeraars kunnen terugkeren naar Turkije en dat daarom dient te worden afgeweken van het genoemde advies, is gebaseerd op het ambtsbericht Turkije/dienstplicht van de Minister van Buitenlandse Zaken van 5 juli 2001. De ACV baseert zich op informatie van medio 2000. De berichtgeving waarop de ACV zich baseert is meegewogen in de recentere ambtsberichten.

5.6 Artikel 1F Vluchtelingenverdrag

Bijzondere aandacht dient te worden geschonken aan personen die zich beroepen op het lidmaatschap van extremistische groeperingen zoals bijvoorbeeld de Hezbollah, de PKK en de Revolutionaire Volksbevrijdingspartij (zie voor meer organisaties en partijen paragraaf 2 van het ambtsbericht van 29 januari 2002). Tevens dient bijzondere aandacht te worden te worden besteed aan personen die zich beroepen op deelname aan militaire of gewelddadige acties.

Indien er aanwijzingen zijn dat arti-

kel 1F van het Vluchtelingenverdrag van toepassing is, dient conform C3/10.14 te worden gehandeld en contact te worden opgenomen met de 1F-unit van de Regionale Directie Zuid-West. Dit laat onverlet dat in het nader gehoor dient te worden ingegaan op de gebeurtenissen die aanleiding geven voor het vermoeden van 1F. Met name dient te worden ingegaan op plaats, tijd en eventuele getuigen c.q. slachtoffers van een delict.

6. Procedurele aspecten

6.1 Onderzoek

Voor (uitsluitend) adres- en/of documentonderzoek kan rechtstreeks contact opgenomen worden met het ministerie van Buitenlandse Zaken. Alle andere onderzoeksvragen dienen te worden voorgelegd aan de Landesk (GKG).

6.2 Taalanalyse

In zaken van asielzoekers uit Turkije is het mogelijk om een taalanalyse aan te vragen, indien twijfel bestaat over de herkomst van een asielzoeker. Taalanalyse kan op dit moment worden uitgevoerd voor het Turks, Kermanji, Za Za, Assyrisch en Armeens. Met het oog op het uitvoeren van taalanalyse dient in het eerste gehoor en eventueel nader gehoor te worden gevraagd welke talen de vreemdeling allemaal spreekt. Het gaat hier zowel om de taal die betrokkene in zijn dagelijks leven gebruikt, als om andere talen die hij meer of minder machtig is.

7. Terugkeer en uitzetting

7.1 Uitzettingsbeleid

Naar Turkije wordt verwijderd.

7.2 Categoriale bescherming

Asielzoekers uit Turkije komen niet in aanmerking voor een verblijfsvergunning asiel op grond van artikel 29, eerste lid, onder d, Vreemdelingenwet (zie paragraaf C1/4.5).

7.3 Vertrekmoratorium

Ten aanzien van asielzoekers uit Turkije is geen besluit genomen in de zin van artikel 45, vierde lid, Vreemdelingenwet.

7.4 Praktische aspecten terugkeer

Naar Turkije kan worden teruggekeerd.

Tot slot

Bovenstaand hoofdstuk zal zo spoedig mogelijk in een aanvulling op de Vreemdelingencirculaire 2000 worden verwerkt.

*De Staatssecretaris van Justitie,
namens de Staatssecretaris,
het hoofd van de Immigratie-
en Naturalisatiedienst,
H.W.M. Schoof.*